EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2022.6.7.
COM(2022) 256 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

2021. évi, tizenhatodik éves jelentés a ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének ösztönzését elősegítő pénzügyi támogatási keret létrehozásáról szóló, 2006. február 27-i 389/2006/EK tanácsi rendelet alapján nyújtott uniós támogatások végrehajtásáról

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

2021. évi, tizenhatodik éves jelentés a ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének ösztönzését elősegítő pénzügyi támogatási keret létrehozásáról szóló, 2006. február 27-i 389/2006/EK tanácsi rendelet alapján nyújtott uniós támogatások végrehajtásáról

1. BEVEZETÉS

A ciprusi török közösség számára nyújtott támogatás alapja a 389/2006/EK tanácsi rendelet[1] (a továbbiakban: támogatási rendelet), amely éves jelentéstételt ír elő a Tanács és az Európai Parlament felé.

2. A TÁMOGATÁS PROGRAMOZÁSA

2006 és 2021 vége között 623 millió EUR-t irányoztak elő a támogatási rendelet keretében végrehajtott műveletekre. A 2021. évi éves cselekvési programra 2021 decemberében lekötött összeg 30,7 millió EUR volt[2]. A 2021 és 2027 közötti többéves pénzügyi keret többéves távlatot adott a programnak azáltal, hogy stabil, éves szintű finanszírozást biztosít. A támogatási program azonban kivételes és ideiglenes jellegű, melynek célja, hogy adott esetben előkészítse és megkönnyítse a közösségi vívmányok teljes körű alkalmazását a Ciprusi Köztársaság azon területein, amelyek nem állnak a Ciprusi Köztársaság kormányának tényleges ellenőrzése alatt a ciprusi probléma megoldását követően, és mind a támogatási rendelet, mind a többéves pénzügyi keret megállapításáról szóló (EU) 2020/2093 tanácsi rendelet[3] felülvizsgálatot tett lehetővé az újraegyesítés esetén.

3. VÉGREHAJTÁSI MECHANIZMUSOK

A programot a Ciprusi Köztársaság azon területein hajtják végre, amelyek nem állnak a Ciprusi Köztársaság kormányának tényleges ellenőrzése alatt, és ahol az uniós vívmányok alkalmazását a csatlakozási szerződés 10. jegyzőkönyve értelmében ideiglenesen felfüggesztették. A támogatás végrehajtása közvetlen és közvetett irányítással történik.

A program megvalósítása során a Bizottság sajátos politikai, jogi és diplomáciai körülmények között dolgozik. Az ilyen segítségnyújtás nem jelenti a területeken a Ciprusi Köztársaság kormányán kívül bármely más hatóság elismerését. A program végrehajtásához ad hoc megállapodásokra van szükség, miközben tiszteletben kell tartani a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elveit. Az EU által finanszírozott támogatási programok esetében rendes körülmények között a kedvezményezett kormánnyal kötött megállapodások határozzák meg a fejlesztési támogatás jogi keretét. A ciprusi török közösségnek nyújtott támogatás esetében azonban ilyen megállapodásra nincs lehetőség. Az ezzel járó kockázatok kezelése és csökkentése a

[1] A Tanács 389/2006/EK rendelete (2006. február 27.) a ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének ösztönzését elősegítő pénzügyi támogatási keret létrehozásáról és az Európai Újjáépítési Ügynökségről szóló 2667/2000/EK tanácsi rendelet módosításáról (HL L 65., 2006.3.7., 5. o.).

[2] A Bizottság végrehajtási határozata (2021. december 13.) a ciprusi török közösségre vonatkozó 2021. évi cselekvési terv elfogadásáról (C(2021) 8905).

[3] A Tanács (EU, Euratom) 2020/2093 rendelete (2020. december 17.) a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről (HL L L433I., 2020.12.22., 11. o.).

Bizottság felelősségi körébe tartozik. A Bizottság többek között a következő intézkedéseket fogadta el ennek érdekében: a szerződések intenzív nyomon követése és támogatás biztosítása a kedvezményezetteknek, felülvizsgált kifizetési feltételek, valamint a bankgaranciák felhasználására vonatkozó körültekintő megközelítés. A támogatás keretében jelentős összegű vissza nem térítendő támogatást folyósítanak, ami erőforrás-igényes irányítást tesz szükségessé.

A hatás biztosítása érdekében a rendezést követően az uniós vívmányok alkalmazásának előkészítéséhez a ciprusi török közösség teljes körű szerepvállalására van szükség tekintettel a felfüggesztés 10. jegyzőkönyvvel összhangban történő visszavonására.

A programcsoport a Nicosia tényleges ellenőrzésen kívül eső területén található uniós programtámogató irodán keresztül tevékenykedik. Emellett a Bizottság ciprusi képviselete is otthont ad találkozóknak, szemináriumoknak és sajtótájékoztatóknak, valamint a sziget egész területén tájékoztatást nyújt a ciprusi nyilvánosságnak, többek között a támogatási programról. Továbbá a támogatási program keretében finanszírozott uniós tájékoztató központ számos kommunikációs és népszerűsítési tevékenységet végez, amelyek keretében tájékoztatást nyújt a ciprusi török közösség támogatását szolgáló uniós szakpolitikákról, prioritásokról és intézkedésekről, valamint előmozdítja az európai kultúrát.

4. VÉGREHAJTÁS A VIZSGÁLT IDŐSZAKBAN

4.1. Általános áttekintés

A Bizottság továbbra is az újraegyesítés előmozdításának átfogó céljával folytatja a támogatási rendelet végrehajtását. A ciprusi probléma átfogó rendezésének eredményessége esetén a Tanács a Bizottság javaslata alapján egyhangúan határoz e rendelet szükséges kiigazításairól.

A 2021. évi műveletek között több bevált, sikeres projekt folytatása, például uniós ösztöndíjak, valamint a kulturális örökséggel foglalkozó technikai bizottság és az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság támogatására irányuló bizalomépítő intézkedések szerepeltek. A két közösség részvételével működő technikai bizottságok kezdeményezéseit továbbra is egy célzott eszköz finanszírozta.

A vissza nem térítendő támogatás továbbra is a program alapvető eleme. A rendezés előkészítéseként a kulcsfontosságú gazdasági ágazatok a magánszektor és a vidéki térségek, valamint az emberi erőforrások fejlesztését célzó projekteken keresztül nagyobb támogatásban részesültek. Az állatbetegségek felszámolása és az élelmiszer-biztonság területén folytatódtak az érzékelhető javulás érdekében tett erőfeszítések.

2021 áprilisában a Bizottság két jogi aktust fogadott el: A Halloumi/Hellim elnevezésnek az oltalom alatt álló eredetmegjelölések és földrajzi jelzések nyilvántartásába (OEM) való bejegyzéséről szóló (EU) 2021/591 rendeletet és az (EU) 2021/586 határozatot, amely a ciprusi török termelők termelési szabványainak az uniós állategészségügyi és élelmiszer-biztonsági szabványokkal való összehangolása esetén lehetővé teszi a Halloumi/Hellim zöld vonalon keresztüli kereskedelmét. 2021. október 1-je óta kizárólag a hagyományos recept szerint, Cipruson előállított Halloumi/Hellim hozható forgalomba az EU piacán ezen a néven.

Ezt követően számos támogatási intézkedés indult a Halloumi/Hellim OEM-csomag ciprusi török közösségen belüli megvalósításának elősegítése érdekében.

Továbbra is jelentős hiányosságok mutatkoznak a kedvezményezetteknek az uniós vívmányok átfogó rendezést követő hatékony végrehajtásához szükséges kapacitását illetően. A ciprusi török közösség ugyanakkor számos területen továbbra is jó eredményeket ért el, és már jobban átlátja a kihívásokat.

Az egyik még megoldásra váró feladat Famagusta szennyvízhálózatának kiépítése, amelyre vonatkozóan a Bizottság 2013 decemberében mondta fel a szerződést. A korábbi vállalkozóval fennálló vita választottbíróság elé került, és az eljárás még nem zárult le. Ezzel egyidejűleg megkötötték a kapcsolódó helyreállítási munkákra irányuló szerződést, és a munkálatok megkezdődtek.

A Covid19-világjárvány hátráltatta a támogatási program végrehajtását. A Bizottság továbbra, a körülmények ellenére is biztosította a program megvalósulását, és kockázatcsökkentő intézkedéseket vezetett be annak érdekében, hogy a projektek akadálytalanul folytatódhassanak. Egy vészhelyzeti csomag segítette a legsürgősebb egészségügyi felszerelések biztosítását, a mikrovállalkozások és a kkv-k gazdasági támogatását, valamint a szakértői tanácsadást a török közösség számára.

Az év végén 191 szerződés volt folyamatban a támogatási program keretében.

4.2. Előrehaladás a célkitűzések terén

A támogatási program átfogó célja, hogy a ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének ösztönzése révén elősegítse Ciprus újraegyesítését, különös hangsúlyt fektetve a sziget gazdasági integrációjára, a két közösség közötti és az EU-val ápolt kapcsolatok javítására, valamint az uniós vívmányok alkalmazására való felkészülésre.

A 2021-ben végzett tevékenységeket az alábbiakban ismertetjük a támogatási rendelet egyes célkitűzésére vonatkozóan.

4.2.1. 1. célkitűzés: Az infrastruktúra fejlesztése és átalakítása

Az Egyesült Nemzetek Fejlesztési Programja (UNDP) a Bizottsággal aláírt 23,4 millió EUR összegű folyamatos hozzájárulási megállapodás keretében folytatta a helyi infrastruktúra támogatására szolgáló eszköz (LIF) végrehajtását. Az eszköz támogatást nyújt a releváns helyi infrastrukturális beruházások előkészítéséhez és megvalósításához. A LIF által támogatott tizenhárom jelentős program mellett 2021-ben lezárult a helyi közösségek számára kiírt, optimalizált harmadik pályázati felhívás is, amelynek eredményeként a helyi infrastruktúra támogatására szolgáló eszköz további 4 projektjének előkészítése van folyamatban. 2021-ben megkezdődtek a Kormakitis Együttműködési Központ építési munkálatai, és a Morphou szennyvíztisztító telep bővítésére vonatkozó tervezési és építési szerződés aláírásra került.

A vízügyi ágazatban 2021 novemberében befejeződtek az új nicosiai szennyvízgyűjtő csatorna építési munkálatai. A projekt egy 13 kilométernyi hosszúságú csatornarendszer kiépítését foglalta magában, amely arra szolgál, hogy Nicosia térségéből a szennyvizet egy 2013-ban lezárult uniós támogatású projekt keretében megépült, mindkét közösséget kiszolgáló nicosiai szennyvíztisztító telepre továbbítsa.

A projekt csökkenteni fogja a felszín alatti vizek szennyezettségét, és az egész szigeten óvja a közös vízkészleteket.

A famagustai szennyvízhálózat helyreállítási munkálatai 2021 júliusában kezdődtek meg, amikor is a szerződés hatékony végrehajtásának feltételei megfelelőnek bizonyultak.

A Covid19-világjárvány ellenére jó ütemben haladt a hulladéklerakó kibővítésére és a hulladéklerakó gáztalanítását végző üzemre vonatkozó két meglévő építési szerződés megvalósulása, ami jelenleg már 4,5 millió EUR értékű szilárdhulladék-kezelési beruházást jelent. A módosítások akár 0,8 MW villamos energia megújuló energiaforrásokból (hulladéklerakó-gáz gyűjtésével, kezelésével és égetésével) történő előállítását teszik lehetővé. Az előállított villamos energia biztosítja, hogy az újonnan üzembe helyezett hulladékkezelő létesítményben fenntartható módon kezeljék a szemétlerakóban keletkező szennyvizet (csurgalékvizet).

Sajnálatos módon a kedvezményezettnek nem sikerült az eredeti terveknek megfelelően hasznosítania a hulladéklerakó létesítményt, és a csurgalékvíz-kezelőt sem. Habár a csurgalékvíz-kezelő létesítményt 2021-ben helyezték üzembe, ezt követően leállították és több mint 10 hónapig használaton kívül volt. Ez szükségszerűen a beruházás hatékonyságának jelentős romlásához vezetett. A Bizottság fáradhatatlanul dolgozik azon, hogy orvosolja ezt a helyzetet, és visszaállítsa a létesítmény működését.

A kapacitásépítésre irányuló szolgáltatási szerződés meghonosította a körforgásos gazdaság elveit a helyi közösségek hulladékgazdálkodási gyakorlatában. Megkezdődött a csomagolási hulladék újrahasznosításával foglalkozó első nonprofit gyártói felelősségi rendszer létrehozása. A folyamat hamarosan sikeresen lezárul. E kezdeményezés részeként a nicosiai szennyvíztisztító telepről származó szennyvíziszap felhasználását a helyi gazdálkodók sikeresen kipróbálták és átültették a gyakorlatba.

Az uniós finanszírozású szilárdhulladék-kezelési tervnek megfelelően a végrehajtás végső szakaszába jutottak azok a vissza nem térítendő támogatások, amelyek nyolc helyi közösséget segítenek hulladékgazdálkodási infrastruktúrájuk javításában.

A levegőminőség-monitoring hálózat felújítása, valamint a levegő- és tüzelőanyag-minőségi referencialaboratórium létrehozása révén javult a környezetminőség nyomon követésére szolgáló helyi technikai kapacitás. A 2021-ben teljes kapacitással működő levegőminőség-monitoring hálózat most már több szennyező anyag mérését biztosítja egyre több helyszínen.

4.2.2. 2. célkitűzés: A társadalmi és gazdasági fejlődés ösztönzése

A támogatási program továbbra is fedezte az egészségügyi ágazat által a Covid19-világjárvány elleni küzdelemhez meghatározott legsürgetőbb szükségleteket, és egy 11 millió EUR értékű gazdasági veszélyhelyzeti csomagot is biztosított a világjárvány társadalmi-gazdasági hatásainak enyhítésére.

A világjárvány kedvezőtlen gazdasági hatásai elleni küzdelem fő eszköze az „Innovatív vállalkozói szellem és párbeszéd” című projekt volt, amely a Northern Ireland Co-operation Overseas (NI-CO) nevű szervezettel került végrehajtásra. Összesen 7,2 millió EUR-t különítettek el a „A munkahelyek megóvása és

munkahelyteremtés” támogatási programra, amelynek keretében 86 sikeres mikro- és kisvállalkozás részesül legfeljebb 60 000 EUR összegű finanszírozásban.

A vidékfejlesztés területén meghosszabbították a mezőgazdasági tanácsadási szolgáltatásokra vonatkozó technikai segítségnyújtási projektet, amely 2024 januárjában zárul le. Célja, hogy segítse a ciprusi török mezőgazdasági termelőket a mezőgazdasági tanácsadási szolgáltatások stratégiájának végrehajtásában, amely magában foglalja a helyi tanácsadóknak nyújtott útmutatást, képzést és kapacitásépítést.

A Halloumi/Hellim OEM-csomag végrehajtásának támogatása érdekében 2021-ben 3,1 millió EUR értékben kötöttek szerződést az élelmiszer-biztonsággal és a válsághelyzetekre való felkészültséggel kapcsolatos, kiemelten fontos beavatkozásra vonatkozóan. A technikai segítségnyújtási projekt célja, hogy felgyorsítsa a ciprusi török közösségben az EU által összehangolt élelmiszer-higiéniai és élelmiszer-biztonsági szabványok végrehajtását, és javítsa az esetleges állatbetegségek okozta válságokra való felkészültséget.

Ezenkívül az állatorvosi szakemberek kapacitásainak az állatbetegségek megelőzése, megfékezése és felszámolása terén történő megerősítését célzó technikai segítségnyújtási projekt keretében befejeződött az állatok második széleskörű mintavétele és tesztelése a kiemelt betegségek (például a brucellózis és a tuberkulózis) tekintetében. A Bizottság laboratóriumi teszteket és nem tartós állategészségügyi cikkeket is rendelkezésre bocsátott, valamint az állatok mintavételét és tesztelését szolgáló szolgáltatásokat is biztosított. Több mint 6 100 állományból és több mint 427 000 állatból (szarvasmarha, juh és kecske) vettek mintát a fertőzött állatok azonosítása és gazdaságokból való eltávolítása céljából. Ennek eredményeként a brucellózis előfordulási gyakorisága a ciprusi török közösség területén csökken.

Az uniós támogatás hozzájárult ahhoz, hogy további eredményeket értek el magánállatorvosoknak az állatok mintavételébe és tesztelésébe való bevonása tekintetében. Közel 500 000 EUR értékű laboratóriumi berendezés biztosítására került sor az élelmiszer- és egészségügyi laboratóriumokban végzett tesztek hatókörének és megbízhatóságának növelése érdekében.

Az oktatási ágazatban egy, az oktatás és a tanulás javítását célzó technikai segítségnyújtási projekt segített a folyamatos szakmai fejlődés helyzetelemzésének, valamint az információs és kommunikációs technológiák felhasználási elemzésének elvégzésében a ciprusi török közösségen belül. A Bizottság továbbra is folytatja a ciprusi török gyermekek oktatásának a legjobb nemzetközi gyakorlattal való összehangolására vonatkozó hosszú távú célra irányuló munkáját.

Sikeresen lezárult az általános iskolák tudományos laboratóriumokkal való ellátására irányuló 1,1 millió EUR értékű projekt. A bútorok és felszerelések 48 általános iskolába kerültek leszállításra, illetve ott beüzemelésre. Egy mobil laboratóriumot (egy speciálisan felszerelt buszt) is a kedvezményezett rendelkezésére bocsátottak. Számos gyakorlati képzést szerveztek azon általános iskolai tanárok számára, akik a laboratóriumokban tartanak majd tanórákat. Ezzel párhuzamosan egy, a laboratóriumok hatékony használatára és fenntarthatóságára vonatkozó iránymutatást célzó, kísérő intézkedés is útjára indult. Folytatódtak az előkészületek a középiskolák laboratóriumokkal való felszerelésére vonatkozóan is.

Bár a Covid19-világjárvány némileg megszakította, a kijelölt szakoktatási területek tekintetében folytatódott a szakképzési tanterv fejlesztésére irányuló projekt,

amelynek célja a fiatalok foglalkoztathatóságának javítása. A kedvezményezettek többször is hangot adtak elégedettségüknek a projekttevékenységek vonatkozásában, és kérték a projekt további két évvel történő meghosszabbítását.

A Világbank által folytatott gazdasági nyomonkövetési program továbbra is részletes elemzéseket és technikai segítségnyújtást biztosított, valamint fejlesztési javaslatokat bocsátott rendelkezésre. A program középpontjában a következő témák álltak: makrogazdasági elemzés és fenntartható fejlődés, az üzleti környezet és az újraegyesítés kereskedelmi vonatkozású hatásai, a foglalkoztathatóság és a készségek – különös tekintettel a nők gazdasági szerepvállalására –, valamint a mezőgazdasági termelés egyes aspektusainak mélyreható elemzése.

A statisztika területén 2021-ben két, az informatikai infrastruktúra és technikai segítségnyújtás biztosítására irányuló szerződés aláírására került sor azzal a céllal, hogy fejlődjön az üzletmenet, valamint az adminisztratív adatforrások kezelése. Ezeket a projekteket a Bizottság technikai segítségnyújtási és információcsere-eszközén (TAIEX) és a Világbankon keresztül nyújtott célzott támogatás egészíti ki. A projektek a ciprusi török közösségen belüli statisztikák előállításának javítására irányuló szélesebb körű uniós stratégia részét képezik.

4.2.3. 3. célkitűzés: A megbékélés, a bizalomépítő intézkedések és a civil társadalomnak nyújtott támogatás erősítése

Az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság (CMP) – amelynek támogatása a támogatási program keretében az UNDP-vel kötött, hozzájárulási megállapodás alapján történik – folytatta terepi és laboratóriumi munkáját. Az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság 2021 végéig az összesen 2 002 eltűnt személy közül 1 184 földi maradványait exhumálta. Közülük 1 023 személy maradványait a genetikai azonosítást követően visszajuttatták családjukhoz. A világjárvány és a rendkívül meleg időjárás 2021-ben jelentősen lassította a feltárási munkálatokat, aminek következtében az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság tagjainak továbbra is az előre nem látható eseményekre vonatkozó, szükséghelyzeti feltárási stratégiát kellett alkalmazniuk.

2021 decemberében egy új, az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság 2022. évi munkáját 2,6 millió EUR összegű hozzájárulással támogató megállapodást írtak alá. A 2006–2021-es időszakban az EU összesen több mint 30 millió EUR összeggel járult hozzá az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság finanszírozásához, ami a bizottság részére az ebben az időszakban nyújtott összes finanszírozás 75 %-át teszi ki.

A kulturális örökség védelme – amely a két közösség részvételével működő, a kulturális örökséggel foglalkozó technikai bizottságon (TCCH) keresztül valósul meg – továbbra is fontos eleme a támogatási programmal elősegített, a megbékélést és a bizalomépítést célzó intézkedéseknek: 2021-ben 18 ilyen projekt valósult meg. A kulturális örökség program összességében mintegy 22 millió EUR értékű uniós támogatásban részesült. Ez több mint 107 kulturális örökségi helyszín megóvását, strukturális támogatását, fizikai védelmét vagy helyreállítását tette lehetővé a szigeten.

A két közösség részvételével működő technikai bizottságok támogatására szolgáló eszköz továbbra is betöltötte a szerepét: közelebb hozta a két közösséget, és megoldásokat kínált a ciprusiakat érő mindennapi kihívásokra. A világjárvány ellenére a kulturális, környezetvédelmi, oktatási és egészségügyi bizottságok számos célzott tevékenységet hajtottak végre.

A United World Colleges (UWC) két közösséget átfogó kísérleti ösztöndíjprogramjának sikeres végrehajtását követően egy új megállapodás lehetővé tette 10 ciprusi török és 10 ciprusi görög diák számára, hogy 2021-ben különböző országokban kezdhessék meg a Nemzetközi Érettségi Diploma Programban való részvételüket. Az UWC keretében megvalósított intézkedések közé tartoznak a fiatalok közösségek közötti szerepvállalására irányuló tevékenységek és az olyan rövid tanfolyamok is, amelyeknek célja, hogy a fiatalok pozitív változásokat érjenek el társadalmaikban.

2021-ben is folytatódott a civil társadalom támogatása. A Civic Space, amely technikai segítségnyújtást biztosít a civil társadalmi szervezeteknek, továbbra is támogatta a civil társadalmi szervezetek kapacitásainak építését, elősegítette a civil társadalom fejlődése számára kedvező környezet kialakítását, valamint ösztönözte a ciprusi görög és más uniós civil szervezetekkel történő hálózatépítést és közös cselekvést. Felülvizsgálatra került a Civil Space aktív polgári szerepvállalással foglalkozó eleme, a Grow Civic, amely támogatni fogja a civil társadalmi szervezetek és aktivisták jogokon alapuló fellépéseit.

A Ciprusi Civil Társadalmi Aktivitás VII. keretében összesen 11 új támogatást ítéltek oda, főként kisebb, alulról szerveződő civil szervezeteknek. Az előző pályázati felhívásban és az emberkereskedelem elleni küzdelemre irányuló pályázati felhívásban szereplő projektek többsége 2021-ben sikeresen lezárult. A fennmaradó projektek a végrehajtás végső szakaszában vannak. Azok a támogatottak, akik a két közösséget képviselő partnerekkel pályáztak, továbbra is együttműködtek ciprusi görög partnereikkel.

2021 októberében az Emberi Jogi Platform elnevezésű szövetség megkezdte az uniós finanszírozású, közvetlenül támogatott projekt végrehajtását. A platform nyomon követi az emberkereskedelem elleni küzdelemmel, a menekültek jogaival, az LMBTI+-személyek jogaival, az érdekelt felek részvételével, a fogvatartási körülményekkel és a kínzástól való mentességgel kapcsolatos kérdéseket, és ezekről jelentést tesz. Támogatni fogja továbbá az áldozatokat, és általánosságban erősíti a civil társadalom lehetőségeit a jogokon alapuló kérdések terén.

A helyi közösségi támogatási program részeként Nicosiában egy olyan menedékhely épült, amely szállást biztosít a családon belüli erőszak áldozatainak. A projekt egyúttal hozzájárult a figyelemfelhívásához, valamint a támogatási eljárások észszerűsítéséhez is a ciprusi török közösségen belül.

4.2.4. 4. célkitűzés: A ciprusi török közösség közelítése az EU-hoz

A 2014–2015-ös tanév óta a British Council az „Uniós Ösztöndíjprogram” megbízott kezelője. A legutóbbi pályázati felhívás keretében rendelkezésre álló költségvetés 136 ösztöndíj finanszírozását tette lehetővé a 2021–2022-es tanévben. Az ösztöndíjak támogatást nyújtanak a diákoknak az alapképzés első évének, továbbá a mesterképzés és a doktori képzés elvégzéséhez, valamint a kutatóknak és szakembereknek a nyelvi és szakmai készségeik bővítéséhez az uniós tagállamokban.

2007 óta mintegy 2 000 támogatást ítéltek oda, amelyek több mint 100 uniós oktatási helyszínen és több mint 100 egyetemen tették lehetővé a tanulmányokat 23 uniós célországban, és több mint 20 különböző szakmára vonatkozó képzést foglaltak magukban. 2022-től a British Council helyébe a Goethe Institut lép mint végrehajtó partner. Véglegesítésre került egy, az Európa Tanulmányok Szakkollégiumával kötött megállapodás, amely legfeljebb három ciprusi török diák számára biztosít

ösztöndíjlehetőséget, feltéve, hogy megfelelnek a felvételi kritériumoknak.

Az uniós programtámogató iroda és a Bizottság ciprusi képviseletének közös irányítása alatt működő uniós tájékoztató központ 2021 során online és offline tevékenységei révén jelentősen növelte az EU ismertségét. A tájékoztatások több mint 20, az EU-val kapcsolatos témát öleltek fel, többek között a nemek közötti egyenlőséget, a nemi alapú erőszakot, az LMBTI+-személyek jogait, a fogyatékossággal élő személyek jogait, a dezinformációt, valamint a munkahelyi egészségvédelmet és biztonságot. Az európai zöld megállapodást a fenntartható energiáról, az energiahatékonyságról, a tűzmegelőzésről, a szennyezőanyag-mentességről, a hulladékgazdálkodásról és a csomagolási hulladékról szóló webináriumok népszerűsítették.

Az uniós tájékoztató központ 32 rendezvényt szervezett, többek között egy nagyszabású online Európa-nap kampányt, és 79 ismétlődő eseményt tartott, ideértve egy online koncertsorozatot, az új európai nyelvek bemutatását és a művészeti workshopokat. A rendezvényeken több mint 15 000 fő vett részt. Elindult és megvalósult a nagyszabású „Egészséges életmódot mindenkinek” elnevezésű tájékoztató kampány is. A központ 12 hírlevelet és 9 infografikát/kiadványt adott ki, 471 információs terméket jelentetett meg, valamint 289 újságcikket és 11 televíziós hirdetést tett közzé a helyi médiában.

Az „Abbilgi” Facebook-oldal látogatottsága megerősíti a tevékenységek népszerűségét: az oldal 2021-ben több mint 2 000 új követőt szerzett, amellyel együtt követőinek száma a létrehozása óta összesen 22 812-re nőtt.

4.2.5. 5–6. célkitűzés: A ciprusi török közösség felkészítése az uniós vívmányok bevezetésére és végrehajtására

A támogatási rendelet 5. és 6. célkitűzésének végrehajtása a Bizottság technikai segítségnyújtási és információcsere-eszköze (TAIEX) keretében történik, amely segíti a ciprusi török közösséget az uniós vívmányok végrehajtására való felkészülésben, tekintettel arra, hogy a ciprusi probléma átfogó rendezésének hatálybalépésekor visszavonják a felfüggesztést.

2021-ben a segítségnyújtás az uniós vívmányok 12 fő területén, illetve „ágazatában” folytatódott. A TAIEX-támogatást sikeresen hozzáigazították az online környezethez, és szinte valamennyi ágazat fokozott érdeklődést tanúsított. 2021-ben összesen 147 TAIEX-rendezvény került megszervezésre, ami jelentős növekedést jelent a 2020. évi 49 rendezvényhez képest. A TAIEX rendszeres tevékenységei mellett lépések történtek egy, a TAIEX támogatásával készített, valamennyi jogi szöveget tartalmazó adatbázis létrehozására, valamint a ciprusi török közösségen belüli fordítás és tolmácsolás minőségének javítására.

A TAIEX egészségügyi szakértői folyamatos segítséget nyújtottak a Covid19-világjárványra adott válasz részeként. A támogatás a kimutatásra és enyhítésre irányuló intézkedésekre, elsősorban a közegészségügyi intézkedésekre, a hatékony tesztelési stratégiára és az oltási tervekre összpontosított. A szakértők segítettek a laboratóriumi kapacitás növelésében és egy farmakovigilanciai értesítési hálózat ciprusi török közösségen belüli létrehozásában is.

A TAIEX továbbra is támogatta a zöld vonalon keresztül bonyolított kereskedelmet (866/2004/EK rendelet). A Bizottság által megbízott független szakértők 2021-ben újrakezdték a burgonya, a méz és a friss hal rendszeres ellenőrzését.

4.3. Pénzügyi végrehajtás (szerződések és kifizetések)

4.3.1. Szerződéskötés

A Bizottság 2021-ben 30 millió EUR összértékű jogi kötelezettségvállalást írt alá. Ez – tekintettel a korlátozott humán és pénzügyi erőforrásokra, valamint az uniós vívmányok jövőbeni alkalmazására való felkészültség hiányosságaira és a projektek fenntarthatóságára – azt jelenti, hogy a szerződésekkel kapcsolatos lemaradás megszűnt.

4.3.2. Kifizetések

2021-ben a kifizetések összértéke 38 millió EUR volt (2020-ban 41 millió EUR).

4.4. Nyomon követés

A Bizottság a projektek zömének végrehajtásáért közvetlenül felelős (közvetlen végrehajtás). A bizottsági munkatársak nagyon magas szintű felügyeletet gyakorolnak: folyamatos kapcsolatban állnak a vállalkozókkal, szúrópróbaszerű látogatásokat tesznek, helyszíni és irányítóbizottsági megbeszéléseket tartanak. A támogatásokkal kapcsolatos segítségnyújtással foglalkozó csoport által biztosított technikai segítségnyújtás továbbra is segítette a Bizottságot a támogatási szerződések teljesítésének ellenőrzésében, és egyúttal a támogatás kedvezményezettjeit is segítette a támogatási szerződések teljesítésére vonatkozó uniós szabályok alkalmazása terén, ideértve a másodlagos közbeszerzési szabályokat is.

A Bizottság ezenkívül több szerződés esetében közvetett végrehajtást alkalmaz. A végrehajtó szervezetek – például az UNDP, a British Council és a NI-CO – a vonatkozó keretmegállapodásnak megfelelően jelentést tesznek a Bizottságnak. A Bizottság szorosan részt vesz ezen intézkedések napi szintű nyomon követésében.

4.5. Audit- és kontrollintézkedések

A Belső Ellenőrzési Szolgálat által 2017-ben végzett legutóbbi audit során a közbeszerzések belső ellenőrző rendszerével kapcsolatban megfogalmazott ajánlásokat maradéktalanul végrehajtották.

4.6. Értékelés

Az eredményorientált monitoring (EOM) projekt keretében folytatódott a kiválasztott intézkedések felülvizsgálata, és megvalósultak az érdekelt felek belső ellenőrzési kapacitásának javítására vonatkozó tervezett képzések. Az EOM-szakértők relevanciára, hatékonyságra, eredményességre és a fenntarthatóságra vonatkozó ajánlásait a felülvizsgált intézkedésekbe és az azokon túlmutató tevékenységekbe is beépítik.

A támogatási program félidős értékelése 2021-ben lezárult. Célja az volt, hogy átfogó, független értékelést biztosítson, valamint hogy bizonyítékokat gyűjtsön a támogatási rendeletben meghatározott célok megvalósítása tekintetében a 2013–2018-as időszakban elért eredményekről. A záró beszámoló arra a következtetésre jutott, hogy a támogatási program rendkívül relevánsnak, és – tekintettel a ciprusi török közösség sajátos körülményeire – viszonylag sikeres kezdeményezésnek tekinthető, amely jelentős uniós hozzáadott értéket képvisel.

4.7. Tájékoztatás, nyilvánosság és népszerűsítés

2021-ben összességében 394 népszerűsítési és tájékoztatási célú tevékenységre került sor, a Covid19-cel kapcsolatos korlátozások miatt főként az interneten keresztül. A

Covid19-világjárványra adott válasz keretében nyújtott uniós támogatásról és a magánszektor fejlesztéséről szóló füzetek előkészítése terén is haladás volt tapasztalható.

4.8. Konzultációk a Ciprusi Köztársaság kormányával

Személyes és online találkozókra is sor került a Ciprusi Köztársaság kormányának képviselőivel. A Bizottság továbbra is számít a kormány együttműködésére az ingatlanok tulajdonjogának az ellenőrzése és a két közösség részvételével működő technikai bizottságok munkájának a megkönnyítése terén. A Bizottság az állandó képviseleten is rendszeresen találkozókat tart.

5. KÖVETKEZTETÉSEK

A Bizottság folytatja a támogatási rendelet szerinti segítségnyújtási tevékenységét Ciprus újraegyesítésének előmozdítása érdekében azzal, hogy a támogatási rendeletben meghatározott hat célkitűzése mentén igyekszik elősegíteni a ciprusi török közösség gazdasági fejlődését. 2021 folyamán a segítségnyújtás keretében továbbra is nagyobb hangsúlyt kaptak azok a területek, ahol az uniós vívmányoknak való jövőbeni megfelelést illetően konkrét problémák merültek fel.

A jövőbeni programozási tevékenységnek folyamatosan tükröznie kell a korábbi segítségnyújtás eredményeit és a projektek előrehaladását. Az erőfeszítések továbbra is arra fognak irányulni, hogy kevesebb, szélesebb körű intézkedés révén érjenek el nagyobb hatást a kiemelt területeken.

A Bizottság készen áll arra, hogy szükség esetén – a támogatási program keretében is – forrást biztosítson az ENSZ égisze alatt folytatott, a rendezésre irányuló tárgyalások elősegítése érdekében.